

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 5Co/71/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3123206879
Dátum vydania rozhodnutia: 23. 10. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Denis Vékony
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2024:3123206879.1

Uznesenie

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Denisa Vékonyho a sudkýň JUDr. Márie Vrtochovej a Mgr. Ivany Šlesarovej v spore žalobcu A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom C., D. XXXX/XXX, zastúpeného ATTOR advokátska kancelária s. r. o., so sídlom Bratislava – mestská časť Ružinov, Plynárenska 1, IČO: 55 958 834 proti žalovaným 1/ E. F., G. H., nar. XX.XX.XXXX, bytom D. A., A. XXX, zastúpenej JUDr. Ing. Vierou Kolačanskou, advokátkou, so sídlom Trenčín, Námestie sv. Anny 7269/20A a 2/ I. H., G. H., nar. XX.XX.XXXX, bytom D. A., A. XXX, zastúpenej Advokátska kancelária JUDr. Danica Birošová, s. r. o., so sídlom Trenčín, Piaristická 46, IČO: 36 837 857 o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Trenčín č. k. 15C/49/2023-231 zo dňa 18.06.2024, takto

rozhodol:

I. Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti vo výroku III. o náhrade trov konania potvrdzuje.

II. Žalovaná 1/ má voči žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %, ktorú náhradu trov odvolacieho konania je žalobca povinný zaplatiť žalovanej 1/ v sume určenej rozhodnutím súdu prvej inštancie.

III. Žalovanej 2/ sa náhrada trov odvolacieho konania nepriznáva.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie zrušil podielové spoluvlastníctvo žalobcu, žalovanej 1/ a žalovanej 2/ k nehnuteľnosti evidovanej Okresným úradom Trenčín, katastrálnym odborom ako pozemok – parc. registra E č. XXX/X, orná pôda o výmere 971 m² zapísaný na LV č. XXX pre okres Trenčín, obec A., k. ú. D. A. a toto podielové spoluvlastníctvo vyporiadal tak, že túto nehnuteľnosť prikázal v celosti do výlučného vlastníctva žalobcu /výrok I./, ktorému uložil povinnosť zaplatiť titulom vyporiadania tohto podielového spoluvlastníctva náhradu za spoluvlastnícky podiel, a to žalovanej 1/ v sume 2.920,- eur a žalovanej 2/ v sume 2.920,- eur, do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku /výrok II./. O náhrade trov konania rozhodol súd tak, že žalované 1/ a 2/ majú proti žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100% /výrok III./ a žalobca je povinný zaplatiť znalcovi E. J. K., s miestom výkonu činnosti C., L. H. I. XXX neuspokojené znalečné priznané znalcovi uznesením Okresného súdu Trenčín č. k. 15C/49/2023-228 zo dňa 04.06.2024 v rozsahu 100% /výrok IV./.

2. Na odôvodnenie tohto rozsudku súd uviedol, že v konaní mal z vykonaného dokazovania preukázané, že strany sporu sú podielovými spoluvlastníkmi nehnuteľnosti, zrušenie a vyporiadanie podielového

spoluvlastníctva, ku ktorej sa navrhuje. Pri rozhodovaní súdu platí zásada, že spoluvlastníctvo k veciam má byť zrušené, ak o to požiada niektorý zo spoluvlastníkov, lebo nik nemá byť spravodlivo nútený, aby v podielovom spoluvlastníctve zotrval proti svojej vôli. Súd preto pristúpil k zrušeniu podielového spoluvlastníctva na návrh žalobcu. Ani jedna zo strán netvrdila žiadne vážne dôvody, pre ktoré by súd k zrušeniu a vyporiadaniu nemal pristúpiť a pre ktoré by mali strany naďalej zotrvať v podielovom spoluvlastníctve, počas konania takéto dôvody ani nevyšli najavo. Naopak strany súhlasili so zrušením a vyporiadáním podielového spoluvlastníctva, a preto o aplikácii § 142 ods. 2 Občianskeho zákonníka nebolo namieste uvažovať. Z ustanovenia §142 ods. 1 Občianskeho zákonníka vyplýva, že prednostným spôsobom vyporiadania je reálne rozdelenie veci.

Vo vzťahu k vyporiadavanej nehnuteľnosti súd uzavrel, že pozemok nie je deliteľný. Žalobca už v žalobe tvrdil, že pozemok nie je reálne deliteľný, nakoľko jeho delenie by bolo neúčelné, k čomu uvádzal logické argumenty. S týmto tvrdením žalované súhlasili a toto tvrdenie nespochybňovali a s dôvodmi žalobcu, pre ktoré pozemok nie je považovaný za deliteľný, žalované v celom rozsahu súhlasili. Po tom, čo sa strany na týchto tvrdeniach zhodli, žalobca vo vyjadrení - replike učinil "argumentačný obrat" a začal v rozpore so skôr ním uvedenými argumentmi tvrdiť, že pozemok reálne deliteľný je a žiadal ho deliť dvomi alternatívnymi načrtnutými spôsobmi - vydelením samostatných pozemkov žalovaným v zadnej časti pozemku, resp. vydelením pásu pozdĺž pravej strany pozemku pri jej hranici o dĺžke cca 100 m od začiatku až dokonca pozemku, s čím žalované nesúhlasili. Súd uviedol, že v zmysle § 186 ods. 2 vety druhej zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov /ďalej len CSP/, na zmeny v tvrdeniach o skutočnostiach, na ktorých sa strany dohodli, súd neprihliada. V tomto smere sa strany zhodli na tom, že pozemok nie je dosť dobre možné ani účelné deliť a rovnako sa zhodli na argumentoch, pre ktoré sa pozemok deliť nedá. Žalobca následne zmenil skutočnosti, ktoré on sám predostieral a na ktorých sa so žalovanými zhodli, a preto by súd na takéto zmeny v skutočnostiach produkovaných žalobcom ani nemal prihliadať. Aj keby však súd na takéto zmeny tvrdeniach prihliadol, nevyhnutne by dospel k záveru, že žiadne racionálne argumenty v prospech delby pozemku nie sú dané, naopak, súd videl viacero dôvodov, pre ktoré sa rozhodol ponechať ho v celosti a prikázať ho do výlučného vlastníctva žalobcu, ktorý ako jediný oň prejavil záujem. Pozemky v zásade deliteľné sú, ale pod deliteľnosťou sa nerozumie len ich fyzická deliteľnosť ale aj to, či tvoria s nejakou stavbou alebo iným pozemkom funkčný celok a v takom prípade ich spravídla deliť nemožno bez toho, aby sa obmedzila hospodárska využiteľnosť nehnuteľností ako funkčného celku. Súd nepristúpi k rozdeleniu pozemku, ak toto rozdelenie nie je dobre možné, kedy sa sleduje cieľ, aby aj po rozdelení nehnuteľnosti mohli bez závad slúžiť na uspokojovanie tých potrieb, na ktoré sú účelovo určené. V prvom rade súd uvádza, že je dôvodné ponechať pozemok v celosti tak, ako je tomu aj doposiaľ (a tento prikázať žalobcovi), keď je to iba žalobca, ktorý prezentoval (a to strany nespochybňovali), že sa o vyporiadavany pozemok stará, udržiava ho, kosí a má záujem v uvedenej údržbe a zveľaďovaní pokračovať. S prihliadnutím na vek oboch žalovaných, ktoré sami prezentovali, že sú vekom a zdravotným stavom limitované v užívaní a udržiavaní pozemku, sa súdu javí, že len žalobca je ten, ktorý môže pokračovať v aktívnom využívaní pozemku, v ktorom už začal. V prospech upustenia od delby a prikázania pozemku žalobcovi svedčí aj fakt, že žalobca má na susednom pozemku postavený rodinný dom vo svojom výlučnom vlastníctve, ktorý svojou, hoci nepatrnou časťou stojí aj na vyporiadavanej parcele, ktorá aktuálne slúži tomuto domu ako dvor. Ide tak o pozemok k tomuto domu funkčne priliehajúci, ktorý môže slúžiť na lepšie využitie domu a tiež zvýšiť kvalitu bývania v ňom,

a teda je to najmä žalobca, ktorý môže pozemok tak, ako je v celosti, jediný rozumne a účelne využiť a len jemu môže byť na osoh. V neposlednom rade je dôvodné, aby pozemok pripadol žalobcovi a nebol delený, čím sa vyrieši aj problém so stavbou časti rodinného domu na vyporiadavanom pozemku t. č. v podielovom spoluvlastníctve, v dôsledku čoho žalobca bude vlastníť nielen dom, ale aj celý pozemok pod ním. Tým sa predíde prípadným budúcim možným sporom majúcimi svoj základ v nejednote vlastníka stavby a pozemku. Nakoľko je pozemok aj určený na zastavanie, nie je rozumné v rozpore s týmto účelom ho deliť, ale naopak, tento jeho potenciál je možné najlepšie využiť, ak ostane vcelku. Súd nevidel dôvod na to, aby vydal každú zo žalovaných samostatnú parcelu vo veľkosti ich podielu (1/10, čo je cca 97 m²), a to spôsobom žalobcom navrhovaným. V zadnej časti pozemku (teda nie od prístupu z komunikácie, ale na náprotivnej zadnej strane) by vydelenie pozemkov

pre žalované nemalo žiaden praktický zmysel, nakoľko zo zadnej časti by nebol zabezpečený riadny prístup k nim. Vydelenie pozemkov pre žalované v zadnej časti vyporiadavanej parcely by síce bolo možné, ale so zriadením vecného bremena spočívajúcom v práve prechodu a prejazdu z miestnej komunikácie (z prednej časti) cez pozemok, ktorý by po delbe ostal vo vlastníctve žalobcu. Žalobca však s týmto riešením vyjadril zásadný nesúhlas, pričom aj súdu sa javí, že by nešlo o racionálne riešenie, pretože by pozemok, ktorý inak s rodinným domom žalobcu tvorí jeden ucelený celok, bol narušený práve možným vstupom a vjazdom tretích osôb, čo nie je žiaduce. Súd sa vôbec nestotožnil ani s vydelením parciel pre žalované pozdĺž hranice pozemku na pravej strane o dĺžke cca 100 m (náčrt žalobcu na č. I. 119)

od cesty až po koniec parcely, ktoré by prípadne mali aj v spoločnom podielovom spoluvlastníctve. Ak každá zo žalovaných by mala vlastniť výmeru cca 97 m², pri dĺžke cca 100 m, by tak vznikol veľmi úzky pás pozemku, ktorý by prakticky na nič rozumné nemohol slúžiť. Ak žalobca tvrdil, že ho žalované môžu využiť na prechod k iným svojim pozemkom, tak takéto riešenie tiež súd nehodnotil ako rozumné, keď nebolo preukázané, že by

na vytvorenie takéhoto prechodu v dĺžke cca 100 m boli žalované odkázané, že by

na konkrétne svoje parcely v susedstve vstup odinakaľ nemali zabezpečený. Ak žalobca tvrdil, že žalovaná 2/ by takto vydelenu časť mohla predať synovi, ktorý má podiel

na susednej parcele, takýto argument nemôže obstáť, pretože súd zaujíma to, ako by sa dal prípadný vydelený pozemok rozumne využiť v prospech žalovaných po tom, čo delba prebehne a nemôže uvažovať v hypotetickej rovine, ako by sa dal pozemok využiť, ak by ho niektorá žalovaná scudzila, do čoho žalované nepochybne ani nemožno nútiť. Primárne súd skúma účelné využitie pozemkov po zrealizovaní reálnej delby bývalými podielovými spoluvlastníkmi a nie ich blízkymi osobami, ktorých záujmy sú druhoradé. Zo všetkých vyššie uvedených dôvodov súd k reálnej delbe vyporiadavaného pozemku nepristúpil. Napokon, neúčelnosť delby celkom zjavne si uvedomil aj žalobca, ktorý následne, po prezentovaní predbežného právneho posúdenia súdom, od tejto požiadavky upustil, rovnako ako upustil od návrhu na spracovanie geometrického plánu za účelom delby pozemku. Keďže súd dospel k záveru, že vyporiadavaná nehnuteľnosť nie je reálne deliteľná, skúmal, či je ju možné prikázať niektorej zo strán do výlučného vlastníctva za náhradu. Žalobca ako jediný výslovne uviedol, že nehnuteľnosť do svojho výlučného vlastníctva chce, nakoľko ju aj v súčasnosti užíva a má plán pozemok užívať aj v budúcnosti. Na tomto spôsobe vyporiadania strany našli (po tom, čo žalobca zrejme prehodnotil návrh na reálnu delbu) zhodu, navyše ide o taký spôsob vyporiadania, ktorý je praktický, súladný s aktuálnym spôsobom užívania pozemku a zodpovedá potrebám oboch strán. V prospech prikázania pozemku žalobcovi okrem už vyššie uvedeného svedčí aj kritérium veľkosti podielu, ktoré síce nie je rozhodujúce, ale v kontexte aj všetkých vyššie uvedených skutočností súd presvedčil o tom, že len žalobca môže efektívne pozemok využiť teraz aj v budúcnosti,

ak na nič iné, minimálne na jeho užívanie spolu s už stojacim rodinným domom žalobcu podľa jeho preferencie (ako dvor, záhrada, alebo na vybudovanie ďalších stavieb). Žalobca deklaroval, že bude schopný vyplatiť žalované, a teda v spore nevystali ani pochybnosti

o jeho schopnosti vyplatiť žalované z ich spoluvlastníckeho podielu. Súd preto prikázal pozemok do výlučného vlastníctva žalobcu. Sporným bodom týkajúcim sa zrušenia

a vyporiadania podielového spoluvlastníctva medzi stranami zostala hodnota vyporiadavaných nehnuteľností. Žalobca trval na tom, aby súd vychádzal z ním predloženého znaleckého posudku č. 41/2023 zo dňa 29.05.2023 spracovaného znalcom E. M. N., ktorý vyporiadavaný pozemok ohodnotil na sumu 4.767,61 eur, tj. 4,91 eur/m². Namietal proti znaleckému posudku č. 15/2023 zo dňa 15.09.2023 spracovanému znalcom E. O. P., ktorý vyporiadavaný pozemok ohodnotil na sumu 27.430,75 eur, tj. 28,25 eur/m², ako aj proti znaleckému posudku č. 12/2024 zo dňa 27.02.2024 spracovanému znalcom E. J. K., ktorý vyporiadavaný pozemok ohodnotil

na sumu 29.200 eur, tj. 30,07 eur/m². Súd nevychádzal zo znaleckého posudku spracovaného E. M. N., ktorý vyporiadavaný pozemok ohodnotil na sumu 4,91 eur/m², keď tento bol z hľadiska časového najmenej aktuálny a vychádzal z neúplných podkladov, keď znalec si (na rozdiel o zvyšných znalcov) nezabezpečil a pri stanovovaní hodnoty pozemku nevzal do úvahy územnoplánovaciu informáciu obce A., v zmysle ktorej pozemok môže byť určený na zastavanie IBV alebo rodinným domom, nakoľko sa nachádza v zastavanom území obce (obec nemá schválený územný plán). Žalobca sa prakticky domáhal, aby súd na podklade tohto pozemku sa priklonil k tomu, že bude považovaný a teda aj ohodnocovaný ako orná pôda v intraviláne obce v zmysle zápisu na liste vlastníctva a nie ako stavebný pozemok. Z územnoplánovacej informácie obce pritom nepochybne vyplýva, že pozemok, hoci je v súčasnosti vedený ako orná pôda, čo je navyše nezáväzný údaj, je určený na zastavanie (IBV, rodinný dom), čím je nesporne predurčený byť stavebným pozemkom,

a z tohto dôvodu sa súdu javila hodnota pozemku uvádzaná žalobcom v sume 4,91 eur/m², ktorý vychádzal z predpokladu, že sa nemôže jednať o stavebný pozemok, ale o pôdu neurčenú na zastavanie, ako celkom neadekvátne. Súd rovnako nevychádzal ani zo znaleckého posudku č. 15/2023 E. O. P. predloženého žalovanou 1/, keď tiež dal prednosť časovo novšiemu znaleckému posudku spracovanému v konaní. Súd dal prednosť znaleckému posudku spracovanému v konaní E. K., keď tento znalec, na rozdiel od znalcov spracúvajúcich súkromné znalecké posudky, mal k dispozícii okrem podkladov od zadávateľa aj celý súdny spis, kde mohol zohľadniť všetky dostupné listiny, podklady, vrátane kúpnych zmlúv predložených žalobcom, argumenty všetkých zúčastnených spoluvlastníkov, rovnako tak mohol zohľadniť vysvetlenia a stanoviská strán na ohliadke, na ktorej sa mali možnosť zúčastniť všetky strany sporu, čo pri ohliadke znalcom E. P., na ktorej bola prítomná len žalovaná 1/, nebolo možné v plnej miere zabezpečiť. Okrem toho na rozdiel od E. P., súdom ustanovený znalec E. K. podal doplnujúce vysvetlenie k svojmu znaleckému posudku, ktoré vysvetlenie v spojení s písomným znaleckým posudkom podľa názoru súdu dalo najpresvedčivejší podklad pre rozhodnutie vo veci. S námietkami žalobcu proti tomuto znaleckému posudku sa súd v ďalšom odôvodnení rozhodnutia podrobne vypořádaval. V nadväznosti na uvedené súd pri určení výšky náhrady za spoluvlastnícky podiel vychádzal z posudku č. 12/2024 E. J. K., teda zo sumy 29.200,- eur, čo pri podiele každej zo žalovaných o veľkosti 1/10 predstavuje sumu 2.920,- eur a na zapltenie tejto sumy preto súd zaviazal žalobcu.

3. Rozhodnutie o náhrade trov konania súd odôvodnil podľa § 255 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok /ďalej len CSP/. Medzi stranami nebol sporný spôsob vypořádania podielového spoluvlastníctva, a tak súd vychádzal z toho, že bola zhoda na prikázaní parcely do výlučného vlastníctva žalobcu. Sporná bola výška vyrovnacieho podielu, a preto je namieste uplatniť zásadu úspechu v konaní podľa toho, akú cenu strany navrhovali v porovnaní s výslednou sumou. Žalobca navrhoval, že vyplatí obe žalované sumou po 476,76 eur, ktorá suma sa ukázala v spore ako celkom neadekvátne. Boli to naopak žalované, ktoré dosiahli to, čo žiadali, keď obe boli vyplatené takou sumou, akú od počiatku od žalobcu žiadali (dokonca v rámci vyjadrení k žalobe boli ochotné sa uspokojiť aj so sumou nižšou - žalovaná 1/ v sume 2.743,- eur a žalovaná 2/ v sume 2.500,- eur), a po podaní znaleckého posudku E. K. žiadali výplatu v zmysle tohto posudku (2.920,- eur), z ktorého napokon vychádzal aj súd. Žalovanými navrhovaná výška náhrady tak bola uspokojená v celom rozsahu, keď celkom zodpovedala súdom stanovenej výške náhrady, a preto úspech oboch žalovaných je možné hodnotiť ako 100%. U žalobcu nemožno hodnotiť jeho úspech ani ako čiastočný, keď so všetkými námietkami proti žalovanými požadovanej výške náhrady (ale napokon aj požiadavkami týkajúcimi sa reálnej deľby) nebol vôbec úspešný a súd sa s jeho argumentáciou najmä čo do výšky náhrady nestotožnil. Súd preto priznal obom žalovaným náhradu trov konania o žalobe v rozsahu 100%. Súd pritom uvádza, že v zmysle rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Cdo/94/2022 platí, že rozhodovanie o trovách konania v konaní o zrušení a vypořádanie podielového spoluvlastníctva, či už o nároku alebo o výške, je limitované na správanie sa strán v rámci konania, t. j. od jeho začiatku až po jeho skončenie (§ 251 CSP). Ak by sme pristúpili na to, že z hľadiska úspechu v spore je potrebné skúmať aj správanie strán sporu pred konaním, z konania o trovách konania by sa stalo samostatné konanie s potrebou dokazovania, čo je v rozpore s logikou Civilného sporového poriadku. Súd by sa preto pre účely hodnotenia neúspechu nemal zaoberať tým, či a ako prebiehala snaha o mimosúdne vyriešenie sporu pred podaním žaloby, a preto túto fázu, tvrdenia strán ohľadne priebehu mimosúdnych rokovaní, ani listiny s tým súvisiace, súd ani nehodnotil. O výške náhrady trov konania bude rozhodnuté uznesením po právoplatnosti rozsudku.

4. Súd potom rozhodol aj o neuspokojenom nároku znalca E. J. K. na znalečné za účasť a vypočutie znalca na pojednávaní dňa 23.05.2024. Znalečné za uvedený úkon v sume 63,07 eur bude vo výške 47,95 eur vyplatené zo zvyšku preddavku zloženého žalobcom, a na úhradu zvyšnej sumy 15,12 eur (63,07 eur - 47,95 eur) súd zaviazal žalobcu, ktorý bol v spore celkom neúspešný, a preto sa musí v rozsahu svojho neúspechu, teda v rozsahu 100%, podieľať ešte aj na úhrade tohto zvyšku znalečného. O výške znalečného bude rozhodnuté uznesením po právoplatnosti rozsudku.

5. Proti tomuto rozsudku do výroku o náhrade trov konania podal včas odvolanie žalobca, a to do výroku III. o náhrade trov konania strán sporu. Poukázal na to, že svojou žalobou žiadal zrušiť podielové spoluvlastníctvo strán k predmetnej nehnuteľnosti a túto prikázať v rámci vyporiadania do jeho výlučného vlastníctva s tým, že bude povinný zaplatiť žalovanej 1/ náhradu za jej spoluvlastnícky podiel v sume 476,76 eur a žalovanej 2/ náhradu za jej spoluvlastnícky podiel v sume 476,76 eur. V otázke zrušenia a spôsobu vyporiadania tak žaloba žalobcu korešponduje s výrokom I. napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie. Žalobca preto bol úspešný v časti v ktorej súd podielové spoluvlastníctvo zrušil, a tiež v časti, v ktorej prikázal nehnuteľnosť do jeho výlučného vlastníctva. Súd prvej inštancie tak pri rozhodovaní o náhrade trov konania strán sporu vec nesprávne právne posúdil, keď uložil povinnosť nahradiť trovy konania iba žalobcovi, a to v rozsahu 100%. Takýto postup je neudržateľný a nespravodlivý a v kontexte všetkých okolností prejednávanej veci zároveň v rozpore s dobrými mravmi.

6. Takáto aplikácia zásady úspechu vo veci v konaní o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva podľa názoru Žalobcu nie je prípustná. Konanie, ktoré predchádzalo vydaniu Rozsudku je exemplárnym príkladom konania, v ktorom výška plnenia závisí od (i) úvahy súdu, alebo (ii) výsledku znaleckej činnosti. Podľa právnej teórie zásadu úspechu vo veci treba uplatniť aj na konania, v ktorých výška plnenia závisí od úvahy súdu (sudcovské právo) alebo od znaleckého posudku. V týchto prípadoch však nejde o procesne neúspešného žalobcu, ak mu bola priznaná aspoň časť žalobou uplatneného nároku. Nemožno ho zaťažovať procesnou zodpovednosťou za predvídanie výsledku na základe úvahy súdu alebo znaleckej činnosti. Súd prvej inštancie nepriznanie ani len čiastočného úspechu žalobcovi odôvodnil aj tým, že „so všetkými námietkami proti žalovanými požadovanej výške náhrady (ale napokon aj požiadavkami týkajúcimi sa reálnej deľby) nebol vôbec úspešný a súd sa s jeho argumentáciou najmä čo do výšky náhrady nestotožnil“. Takýto záver je v rozpore s ustanovením § 255 ods. 2 CSP, ako aj v rozpore s vyššie citovanou rozhodovacou praxou súdov vo veciach náhrady trov v konaniach o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva. Úspech vo veci sa v žiadnom prípade neposudzuje podľa miery, v akej sa súd stotožnil s námietkami tejto procesnej strany, ale výlučne porovnaním žalobného petitu a výroku rozhodnutia, ktorým sa vo veci rozhodlo. Nemôže existovať rozumná pochybnosť o tom, že žalobca mal úspech v časti zrušenia podielového spoluvlastníctva, ako aj v časti spôsobu jeho vyporiadania. Sám súd uviedol, že sa nestotožnil výlučne len so žalobcom navrhovanou výškou odplaty za vyrovnací podiel žalovaných, pričom výška tejto odplaty bola závislá od úvahy súdu ako aj od výsledku znaleckej činnosti. Súd tiež opomenul, že konanie o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnosti má charakter iudicium duplex, tzn. toto konanie je realizované v záujme oboch strán sporu a preto nie je dobre možné určiť víťaza a porazeného. Rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti nielenže nevychádza zo znenia § 255 ods. 2 CSP, ale ani jeho argumentácia neobsahuje také prvky, ktoré by viedli k naplneniu účelu noriem o náhrade trov konania. Základným účelom týchto noriem je predovšetkým odškodniť stranu sporu za výdavky, ktoré jej vznikli v dôsledku opomenutia konania druhej sporovej strany. Takýmto opomenutím nie je len nezaplatenie dlhu alebo nevydanie veci, ale aj nedostatok záujmu na vyporiadaní podielového spoluvlastníctva. S prihliadnutím na konkrétne okolnosti prejednávanej veci nemôže ostať bez povšimnutia skutočnosť, že to bol práve žalobca, kto ako jediný o nehnuteľnosť prejavil záujem, obhospodaroval ju a znášal náklady na jej údržbu, pričom žalované sa svojim pasívnym postojom iba obohacovali na úkor žalobcu. Bol to práve žalobca, kto bol v dôsledku tohto pasívneho a neudržateľného postoja žalovaných nútený iniciovať rokovania o vyporiadaní podielového spoluvlastníctva a následne aj toto súdne konanie, a znášať všetky náklady s tým spojené. Je tiež nepochybné, že žalobca pri koncipovaní návrhu dohody, ako aj samotnej žaloby (v dôsledku pasívneho postoja žalovaných) pri stanovovaní odplaty za vyrovnací podiel žalovaných vychádzal z riadne vyhotoveného znaleckého posudku E. N.. Žalobca sa už pred podaním žaloby ocitol v situácii, keď si protirečili dva znalecké posudky. Preto mu ani neostávala iná možnosť uplatňovania jeho práv ako podanie žaloby o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnosti. Za týchto okolností nemožno považovať Žalobcu za celkom neúspešného v konaní, a už vôbec nie sankcionovať žalobcu za náklady, ktoré obidvom žalovaným v konaní vznikli. Na základe uvedeného žalobca navrhol, aby odvolací súd v napadnutej časti zmenil rozsudok súdu prvej inštancie tak, že žiadnej strane nárok na náhradu trov konania neprizná.

7. K odvolaniu žalobcu sa vyjadrila žalovaná 1/. Uviedla, že s námietkami žalobcu uvádzanými v odvolaní nesúhlasí a rozhodnutie súdu prvej inštancie vo výroku o trovách konania považuje za správne. Žalované 1/ a 2/ boli vo svojich nárokoch plne uspokojené, keď nebol sporný spôsob vyporiadania podielového spoluvlastníctva /ak by súd nebral do úvahy náhly názorový obrat žalobcu, ktorý začal po vyjadreniach žalovaných navrhovať reálnu delbu/, pričom teda jednoznačne bola zhoda na prikázaní parcely do výlučného vlastníctva žalobcu. Sporná bola výška vyrovnacieho podielu, a preto súd správne uplatnil zásadu úspechu v konaní podľa toho, akú cenu strany navrhovali v porovnaní s výslednou sumou.

Ak žalobca poukazuje na pasívne správanie žalovaných, ktoré sa na úkor žalobcu len obohacujú, tak žalovaná 1/ uvádza, že to bol práve žalobca, ktorý (za porušenia predkupného práva) skúpil ostatné spoluvlastnícke podiely na nehnuteľnosti, pričom na tomto postupe mal zrejme záujem. Zo strany žalovaných nedošlo k žiadnemu obohacovaniu sa na úkor žalobcu tým, že vlastnili spoluvlastnícky podiel na parcele, kde mal on záujem všetky spoluvlastnícke podiely nadobudnúť. Rovnako neobstojí argumentácia žalobcu, že pri stanovovaní odplaty

za vyrovnací podiel vychádzal z riadne vyhotoveného znaleckého posudku E. N., pričom nemal a ani nemohol mať žiaden vplyv na skutočnosť, že E. N. podľa jeho názoru dovoleným spôsobom stanovil koeficient východiskovej hodnoty podľa klasifikácie obce, v ktorej sa nehnuteľnosť nachádza, a nie podľa klasifikácie determinovanej blízkosťou krajského alebo kúpeľného mesta tak, ako E. P. alebo E. K.. Tvrdí, že výlučne táto skutočnosť je príčinou tak markantného rozporu medzi všeobecnou hodnotou stanovenou v znaleckých posudkoch E. N., E. P. a E. K., čo však nie je pravdou. Veľký vplyv na všeobecnú hodnotu nehnuteľnosti mal fakt, že znalci E. P.

a E. K. si k posudku zaobstarali územno-plánovacia informáciu obce, ktorá hovorila o tom, že pozemok je určený na výstavbu, pričom E. N. nehnuteľnosť ohodnocoval bez tejto povinnej informácie a pozemok ohodnotil ako „ornú pôdu“. Navyiac, v konaní samotnom žalobca aktívne presadzoval správnosť posudku E. N., pričom napádal postupy znalcov E. P. a E. K.. Z ustanovení § 255 CSP je zrejmé, že v prípade plného úspechu v spore sa má úspešnej strane priznať plná náhrada trov konania a v prípade čiastočného úspechu do úvahy prichádza buď čiastočné priznanie náhrady trov alebo rozhodnutie, že žiadna zo strán nemá právo na náhradu trov konania. V spore žalobcu a žalovaných nebol sporný spôsob vyporiadania podielového spoluvlastníctva, ale náhrada za vyporiadací podiel, pričom vo výške tejto náhrady boli úspešné žalované. Neexistoval preto zo strany súdu dôvod, aby žalovaným priznal len čiastočnú náhradu trov konania, alebo túto nepriznal vôbec. Rozhodnutie súdu prvej inštancie je správne, zodpovedajúce rozhodovacej praxi a nie je v rozpore so zákonom. Preto ho žalovaná 1/ navrhla potvrdiť.

8. Žalovaná 2/ sa k odvolaniu žalobcu písomne nevyjadrila.

9. Krajský súd v Trenčíne ako súd odvolací vec preskúmal podľa § 379 a § 380 ods. 1 CSP v rozsahu a z dôvodov odvolania žalobcu, bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 CSP a contrario, a dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie, výrok III. rozsudku súdu prvej inštancie o náhrade trov konania strán sporu, je potrebné podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správne potvrdiť.

10. Podľa § 255 ods. 1 CSP súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

11. V danej právnej veci žalobca svojou žalobou požadoval, aby súd zrušil podielové spoluvlastníctvo strán k nehnuteľnosti a toto po zrušení vyporiadal tak, že nehnuteľnosť prikáže do jeho výlučného vlastníctva s povinnosťou zaplatiť žalovanej 1/ náhradu za jej spoluvlastnícky podiel v sume 476,76 eur a žalovanej 2/ náhradu za jej spoluvlastnícky podiel v sume 476,76 eur. Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom /výrokmi I. a II., ktoré nie sú odvolaním strán sporu napadnuté a preto sú právoplatné a týmto rozhodnutím odvolacieho súdu nedotknuté - § 367 ods. 3 CSP/ zrušil podielové spoluvlastníctvo strán sporu k predmetnej nehnuteľnosti a toto podielové spoluvlastníctvo vyporiadal tak, že túto nehnuteľnosť prikázal v celosti do výlučného vlastníctva žalobcu /výrok I./, ktorému uložil povinnosť zaplatiť titulom vyporiadania tohto podielového spoluvlastníctva náhradu za spoluvlastnícky podiel, a to žalovanej 1/ v sume 2.920,- eur a žalovanej 2/ v sume 2.920,- eur, do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku /výrok II./.

12. Konanie o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva je potrebné vnímať s perspektívou základného práva na ochranu vlastníctva s tým, že vlastnícke právo zahŕňa právo prestať byť vlastníkom. V prípade podielového spoluvlastníctva sa tak špecificky uplatňuje zásada, že nikto nemôže byť spravodlivo nútený zotrvať v spoluvlastníctve.

Pre prípad, že sa potom samotní spoluvlastníci nedohodnú na rozdelení spoluvlastníctva o zrušenie a vyporiadanie celého spoluvlastníctva, má každý z nich právo obrátiť sa na súd s návrhom na zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva.

13. Je ďalej potrebné konštatovať, že z procesného hľadiska predstavuje konanie o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva tzv. iudicium duplex. Konanie môže byť začaté na návrh ktoréhokoľvek zo spoluvlastníkov, pričom všetci spoluvlastníci majú v konaní postavenie žalobcu aj žalovaného nehľadiac na to, kto žalobu podal. Súd vydáva konštitutívne rozhodnutie, nie je viazaný návrhmi účastníkov a môže rozhodnúť iným spôsobom ako je navrhované. Voľba konkrétneho spôsobu vyporiadania je v konečnom dôsledku výlučne na konajúcom súde, ktorý je pritom viazaný zákonným poradím jednotlivých spôsobov vyporiadania uvedených v zákone. Zmienené špecifiká v konaní

o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva je nutné mať na pamäti aj pri rozhodovaní o trovách takéhoto konania. Nikto zásadne nemôže byť nútený zotrvať v spoluvlastníctve, žiadneho zo spoluvlastníkov nemožno bez ďalšieho sankcionovať za to, že spoluvlastníctvo má byť zrušené a vyporiadané, resp. za to, že bol na súde podaný príslušný návrh na zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva. Takto začatie a vedenie konania pred súdom nemožno bez ďalšieho klásť na ťarchu ani tomu spoluvlastníkovi, ktorý ho inicioval, ani tomu, ktorý sa formálne ocitol na strane žalovanej. Súčasne treba zohľadniť, že spoluvlastníci sami nemôžu plne ovplyvniť konečné rozhodnutie súdu o spôsobe vyporiadania.

14. Zásada úspechu v spore (zásada zodpovednosti za výsledok sporu) sa premieta v ustanovení § 255 CSP ako esenciálne kritérium priznania náhrady trov konania, zásada ktorá sa uplatní tak, že neúspešná strana sporu je povinná nahradiť v spore úspešnej strane trovy konania, ktoré úspešnej strane vznikli. Úspech vo veci súd vždy skúma čo do právneho základu veci a čo do výšky priznaného nároku. Zásada úspechu sa vzťahuje aj na konania, kde súd rozhoduje o spôsobe vyporiadania, napr. na vyporiadanie podielového spoluvlastníctva /pozri napríklad nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp.zn. III. ÚS 138/2022

z 23. júna 2022/. Je to tak preto, že strana v spore neúspešná mohla súdnemu konaniu predísť tým, že by sa sama dohodla na vyporiadaní. Ak napríklad jedna zo strán sporu navrhuje rozdelenie pozemku na dve polovice a druhá trvá na tom, že si pozemok ponechá celý a druhú stranu vyplatí, závisí od rozhodnutia súdu, komu dá z hľadiska práva a spravodlivosti

za pravdu, pričom súd vždy prihliadne na správanie strán sporu pred podaním žaloby a aj v priebehu konania, či bolo možné predísť súdnemu konaniu, ako strany sporu navrhovali rozhodnúť v porovnaní s výsledkom konania. Procesný úspech sa určuje vo vzťahu k predmetu sporu úspechom (t. j. víťazstvom) v spore. Plný úspech v spore sa zisťuje porovnaním žalobnej žiadosti (petitu) a výroku, ktorým sa rozhodlo vo veci samej. Plný úspech v spore môže mať žalobca aj žalovaný. U žalobcu ide o plný úspech vo veci vtedy, ak sa výrok meritorneho rozhodnutia zhoduje so žalobným petitom, ktorý bol naposledy urobený vo veci samej.

15. V prejednávanej veci je teda potrebné pre určenie procesného úspechu strán v spore vychádzať z porovnania žalobného petitu žaloby žalobcu a výroku rozhodnutia súdu vo veci samej, pričom je potrebné prihliadnuť na všetky okolnosti a špecifiká danej právnej veci. Žalobca požadoval zrušiť podielové spoluvlastníctvo strán sporu a toto po zrušení vyporiadať tak, že nehnuteľnosť bude prikázaná do jeho výlučného vlastníctva za povinnosť výplaty náhrady za spoluvlastnícke podiely žalovaným 1/ a 2/. Týmto spôsobom nakoniec súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom aj nepochybne rozhodol. Treba však zároveň prihliadnuť

na to, že žalované 1/ a 2/ od počiatku sporu /a ani pred samotným konaním, keď ich žalobca oslovil s návrhom na zrušenie a vyporiadania ich podielového spoluvlastníctva týmto spôsobom/ s takýmto návrhom žalobcu súhlasili a nijako mu v spore neodporovali. Z hľadiska špecifickosti konania o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva ako

tzv. iudicium duplex, tak nemožno pri zrušení a konkrétnom spôsobe vyporiadania podielového spoluvlastníctva považovať ani žalobcu ani žalované 1/ a 2/ za procesne úspešné, resp. neúspešné. Všetci zúčastnení mali od počiatku záujem na zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva spôsobom prikázaním nehnuteľnosti do vlastníctva žalobcu

za výplatu náhrady žalovaným 1/ a 2/. Nemožno tu preto stanoviť, že niektorá strana sporu bola v tomto procesne úspešná a iná nie.

16. Na druhej strane je tu však ešte konkrétna výška náhrady za spoluvlastnícky podiel žalovaných 1/ a 2/, ktorú má žalobca za to, že nehnuteľnosť bude prikázaná do jeho výlučného vlastníctva, zaplatiť. Práve tu bol od počiatku /a aj pred podaním žaloby žalobcu na súd/ spor medzi stranami. Bez ohľadu na to, z čoho žalobca vychádzal, navrhoval, že žalované 1/ a 2/ vyplatí za ich spoluvlastnícke podiely sumou 476,76 eur pre každú. Žalované 1/ a 2/ takúto náhradu považovali za nízku a požadovali sumu 2.743,- eur /žalovaná 1//, resp. 2.500,- eur /žalovaná 2//, pričom obe strany sporu predložili svoje súkromné znalecké posudky. Súd prvej inštancie, na základe tretieho, v spore podaného znaleckého posudku, určil pri vyporiadaní zrušeného podielového spoluvlastníctva výšku náhrady za spoluvlastnícke podiely žalovaných 1/ a 2/ v sume 2.920,- eur pre každú. Práve porovnaním v spore navrhovanej /žalobca/, resp. požadovanej /žalované 1/ a 2// náhrady za spoluvlastnícky podiel s náhradou, ktorú pri vyporiadaní zrušeného podielového spoluvlastníctva určil konajúci súd možno dospieť k záveru, že žalované 1/ a 2/ boli na rozdiel od žalobcu v spore celkom procesne úspešné. Odvolacie námietky žalobcu proti takémuto posúdeniu výsledku sporu súdom prvej inštancie pri rozhodovaní o náhrade trov konania strán sporu sú tak celkom nedôvodné.

17. Odvolací súd preto napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie, výrok III. rozsudku súdu prvej inštancie o náhrade trov konania strán sporu, ako vecne správne podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

18. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP. V odvolacom konaní úspešným žalovaným 1/ a 2/ patrí náhrada trov odvolacieho konania. Žalovanej 1/ preto odvolací súd priznal túto náhradu voči v odvolacom konaní procesne neúspešnému žalobcovi. Žalovanej 2/ odvolací súd túto náhradu nepriznal, keď tejto žiadne trovy odvolacieho konania preukázane nevznikli.

19. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancie. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolania musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).